

M132G: Lucidarius (Göl)

- 1r,1 [r]ede ver[nemi]nt. ð fīe fīch verftēn nīne k[vnnin][.] [iedoch] [fvln] [wir]
[gelöbin] [daz]
- 1r,2 [er] ie waz vñ iemir ift. [D]o. f. ð. J. [W]az e[r] [ie] [eine] [e] [er] [die]
[welt] [gefçv̆f][.] [D]o[.]
- 1r,3 [f]. ð. M. [E]rne waz niht eine wan div gefç[ophede] [allir] [dirre] [welte]
[waz] [ie]
- 1r,4 [vor] ime von ane genne. [D]o. f. ð. J. [D]vrch [waz] [gefçv̆f] [er] [die]
[welt][.] [D][o][.] [f][.] [ð][.] [M][.]
- 1r,5 [J]n gote *fint drie* nature. daz ist der gewalt [vñ] [div] [wifheit][.] [vñ] [div]
[michil]
- 1r,6 gvte. durch waz daz gefçv̆f er die welt da[z] [er] [die] [drie] [nature] [dar]
[an] [erzei]gete.
- 1r,7 mit fīme gewalte gefçv̆f er dīfe welt [mit] [finir] [wifheite] [hat] [er] [fīe]
1r,8 gezierit. mit finir gvte hat er fīe geftatigot. [vñ] [den] [menifchin] [irloft][.]
[D][o][.]
- 1r,9 [f][.] ð. J. [W]ie ftvnt iz e div welt wurde. [D]o. f. [ð][.] [M][.] [D][o]
[waz] [niwan] [ein] [vin]teri.
- 1r,10 div hiez kaos. wan do warin div vier[v] [elementa] [famint][.] [D][o][.]
[f][.] [ð][.] [J][.]
- 1r,11 [W]elhiv warin div uiverv elementa. [D]o. f. ð. M [Daz] [fivr] [vñ] [daz]
[waz]zir.
- 1r,12 vñ div erde vñ der luft. [D]o f. ð. J. [W]az g[efçv̆f] [got] [allir] [erft][.]
[D][o][.] [f][.] [ð][.] [M][.] [D][o]
- 1r,13 det er den himil. vñ die erde. dar nach die eng[ile][.] [vñ] [dar] [nach]
[alliv] [dinc]
- 1r,14 dirre welte. ze allir ivngift den menifchin. [D][o][.] [f][.] [ð][.] [J][.]
[W]ie [hie]z [ð] [erfte] [en]gil.
- 1r,15 natanael. den hete got fo fconin gefchaffi[n] [daz] [er] [betrogin] [wart]
[von] [deme]
- 1r,16 grozin vbir m̃vte. daz er virftozin wart vom [himile] [in][daz] [abgrunde][.]
[D][o][.] [f][.]
- 1r,17 ð. J. [W]ie lange waz er inden himilifchin erin [D][o][.] [f][.] [ð][.] [M][.]
[N][iht] [wan] [ein] [halbe]
- 1r,18 wile. [D]o. f. ð. J. [D]ur waz gefçv̆f in got *do er* [wol] [wufte] [daz] [er]
[vallin] [folte][.]
- 1r,19 [D]o. f. ð. M. [D]az er die irweltin engile mite geft[atigote][.] [wan] [fur]
[daz] [daz] [ð] [tivuel]

- 1r,20 wart virftozin. do wurdin die andirin engil[e] [fo] [vefte] [in][der] [gotis]
[minne]
- 1r,21 daz fie niemir mohtin gewichin von deme [gotis] [lobe][.] [D][o][.] [f][.]
[đ][.] [J][.] [W][ie] [kvmit]
- 1r,22 daz. [D]o. f. đ. M. [D]o đ lucifer vñ fine volgere [gevielin] [do]
[ne][wuftin] [die] [engile] [vm]be
- 1r,23 daz helle wize niht. do fie do gefazinhin [z][e] [welhin] [notin] [đ] [tivuel]
[kom] [von]
- 1r,24 der gotis krefte. vñ irkanton do in welhin er[in] [fie] [got] [behalten]
[heti][.] [da] [von]
- 1r,25 viengin fie da ze der ftatin gotis minne. [D]o. f. [đ][.] [J][.] [W][anne]
[wart] [div] [helle] [ge]fchaffin.
- 1r,26 [I]nder felbin wile do đ fathanas des g[edahte] [daz] [er] [fich] [wiđ] [got]
[fazte]
- 1r,27 do wart div helle von deme gotis geboti. [D]o. f. đ. [J][.] [W][a] [ift]
[div] [helle][.] [D][o][.] [f][.] [đ][.] [M][.] [D][iv]
- 1r,28 helle die wir da heizin die inre helle div ift and[em] [ende] [đ] [erde] [vñ]
[ift] [an][der] [ftete]
- 1r,29 da vor nebile vñ vor vinftri niemir dechein leb[inde][r] [me][nifche]
[chomin] [en][mac][.] [D][o][.]
- 1r,30 f. đ. J. [H]at div helle grvnt. [D]o. f. đ. M. [D]iv helle i[ft] [obine] [enge]
[vñ] [vndine] [wit] [daz]
- 1r,31 der witi nieman ahte wez. wan dv bñch fpre[chint] [daz] [manige] [fela]
[ewicliche]
- 1r,32 da[r] in vallin. vñ doch den grvnt niemir befoc[hint][.] [D][o][.] [f][.]
[đ][.] [J][.] [Wie] [manigin] [na]min
- 1r,33 hat dv helle. [D]o. f. đ. M. zehene. [D]o. [f][.] [đ][.] [J][.] [Die] [folt][v]
[mir] [fagin] [vñ] [waz]
- 1r,34 [fie] betvtin. [D]o. f. đ. M. Sie heiz[it] ander f[c]rift [lacus] [mortis] [daz]
[ift] [ein] [fe] [des]
- 1r,35 todis [w]an die felin die in den felbin be[lle] [ko][mint] [die] [ne][komint]
[niemir]
- 1r,36 dar vz. [S]ie heizit ovch ftagnū ignis da[z] [ift] [ei][n] [hitze] [des] [fivris]
[wan] [alfe] [đ]
- 1r,37 ftein [a]n [de]s meris grunde niemir truck[en] [wi][rt] [alfo] [irkṽlint] [die]
[felin] [niem̃] [die]
- 1r,38 d[a][r]in[ne] [ko]mint. [S]ie heizit ovch ter[ra] [obli][uionis] [daz] [ift]
[div] [erde] [der] [vir][ge]zz[vnge]
- 1r,39 [wan] [die] fele die [dar][in] [chomint] [đ] [ne][wirt] [vor] [gote] [ze][gyte]
[niemir]
- 1r,40 [gedaht][.] [S]ie [heizit] [ovch] [terra] [tenebrofa] [daz] [ift] [div]
[vinfteriv] [erde] [wan] [div] [zũ][vart]
- 1r,41 [đ] [erde] [div] zv der helle g[et] [div] [ift] [iemir] [vol] [nebilis] [vñ]
[rovchis][.] [S]ie [heizit]
- 1v,1 [ovch] [tartharus] [daz] [kit] [ein] [ma]rtire. wan da ift iemir weinin đ
ovgen

- 1v,2 [von] [deme] [rovche] [vñ] [grisgramen] der zene von deme vroste. [S]ie heizit ouch
- 1v,3 [gehenna] [daz] [ift] [ein] [fivr] [ǣ] [erde][.] wan daz fivr der helle ift fo ftarc daz vnfir
- 1v,4 [fivr] [vil] [kume] [fin] [fchate] [were][.] [S]ie heizit ovch ereb⁹. daz kit drake. wan div
- 1v,5 [zūvart] [vñ] [div] [tiefe] [der] [helle] ift vol vivriner natoren die niemir irfter[bint][.]
- 1v,6 [S][ie] [heizit] [ouch] [baratrū] [daz] kit zwarzv ginvnge. wan sie ginet biz
- 1v,7 [an][den] [ivngiften] [tac] [wie] [fie] [die] [f]ele virflinden mvgin. [S]ie heizit ouch ftix daz
- 1v,8 [ift] [vnfrode][.] [wan] [da] [ift] [div] [ewi]ge vnfrode. [S]ie heizit ovch acheronta daz
- 1v,9 [ift] [phnezzvnge][.] [wan] [da] [varint] die tiefele vz alfe die geneifte indeme eit[ovine][.]
- 1v,10 [S][ie] [heizit] [ouch] [flegeton] von einime wazzire. daz dur die helle rin[nit][.]
- 1v,11 [daz] [ftinkit] [von] [deme] [beche] vñ von deme fwebele vñ ift doch fo kalt daz
- 1v,12 [iz] [allv] [helle] [wize] [vōtrifit][.] [D][o][.] [f][.] [ǣ]. J. [W]a ift dv ober helle. [D]o. f. ǣ. M. [D]iv ift
- 1v,13 [in] [maniger] [ftete] [dirre] [welte][.] [vf] den hohen bergin. vñ in den infele. indeme
- 1v,14 [mer][.] [da] [brinnit] [fwebel] [vñ] [bech]. da die fela inne werdent gewizegot die
- 1v,15 [do] [fvln] [w̄din] [irloft][.] [D][o][.] [f][.] [ǣ][.] [J][.] [W][i]e ift der himel gefcaffin. [D]o. f. ǣ. M. [D]en himel
- 1v,16 [heizint] [dv] [bvch] [firmamentū] [da]z kit feftenvnge. der ift also gefcaffin daz er ie[mir]
- 1v,17 [lōfit] [von] [oftirt] [hin] [in] [weftir]t. da ingegine lōfit div fvnne. vñ ǣ mane vñ
- 1v,18 [die] [planetin][.] [D][o][.] [f][.] [ǣ][.] [J][.] [W][ie] [mac] daz werdin wan wir fehin wol daz div fvnne
- 1v,19 [vñ] [ǣ] [mane] [oftirt] [hin] [in] [weft]irt lōfint. [D]o. f. ǣ. M. [D]az chvmet da von wan
- 1v,20 [ǣ] [himel] [ift] [fo] [kreftic] [daz] [er] [die] [fvn]nin vñ den manin vñ die fternin inir vnge[welde]
- 1v,21 [hin] [in] [weftirt] [vūrit] [fwie] ir reht doch were daz sie oftirt vndir gien=[gin][.]
- 1v,22 [D][o][.] [f][.] [ǣ][.] [J][.] [D][ur] [waz] [gefçf] got diz alfus. [D]o. f. ǣ. M. [D]urdaz div himelif=[ce]
- 1v,23 [gefcaft] [iht] [zerbreche][.] [D][o][.] [f][.] [ǣ][.] J. [W]ie chvmet daz ǣ himel iem lōfit. [D]o. f. ǣ. M.
- 1v,24 [Undir] [deme] [himele] [ift] [kein] [ge]caft da ǣ himel vffe fte der ift finuel vñ ift al=[lir]
- 1v,25 [ebine] [gewegin] [vñ] [hat] [von] [dv] [in] got fo gefcaffin daz er iemir lōfe. wan er an ei[nir]

- 1v,26 [ftat] [niht] [mohte] [geftan][.] [D][o][.] [f]. *đ. J. welhir flahte ift đ himel.*
[D]o. f. *đ. M. der*
- 1v,27 [himel] [ift] [gefcaffin] [vzir] [den] [vier] [ele]mentis den wir da heizin
firmamentū vñ ift
- 1v,28 [gelich] [deme] [gefrornin] [wazzire][.] [D]o. f. *đ. J. wie maniger ift đ*
himile. [D]o. f. *đ. M.*
- 1v,29 [D][er] [himile] [fint] [drie][.] [đ] [eine] [ift] von *đ* erde vnz an den manin.
đander ift von
- 1v,30 [deme] [manin] [vnz] [an][daz] [geftirne]. *đ dritte ift unz obe deme*
firmamento da got
- 1v,31 [felbe] [inne] [ift] [vñ] [fine] [lieben][.] [D][o][.] [f][.] *đ. J. Ift inden*
zwein himelen iht. [D]o. f. *đ. M.*
- 1v,32 [V][on] [đ] [erde] [vnz] [an][den] [manin] fint die vbilin geifte die heizint
cacodēmones
- 1v,33 [id] [eft] [malū] [fciētes] [die] [fint] [da][zv] [g]efetzit daz fie den menifcen
mvgin die inden
- 1v,34 [luftin] [werdint] [gewizegot] [vnz] an den ivngiften tac. von deme lufte
[ne][mint]
- 1v,35 [fie] [den] [lip] [fo] [fie] [uns] [irfchinint][.] [vo]n dem *manen vnz* andaz
geftirne. fo [ift] [đ] ei[ther]
- 1v,36 [vivrin][.] [die] [engile] [fint] [dar] [inn][e] [die] [fint] [da][zv] [gefezit]
da[z] fie die *menisc*[hi]n be=warin[.]
- 1v,37 [D][o][.] [f][.] [đ][.] [M][.] [S][vmelichiv] [buch] [fprechint] *min trehtin*
heti gefcaff[in] ein
- 1v,38 [vil] [liechtis] [wolkin] [da] [von] [div] [welt] [waz] [in]tluhtit. [D]o. f.
đ. J. Wa w[a]rt
- 1v,39 [adam] [gefcaffin][.] [D][o][.] [f][.] [đ][.] [M][.] [I][n][d][er] [ftat]
[d][iv] [heizit] [ebron][.] [da] [ir][fta]rb er [ovch][.] *do* er g[e]fchaffin
- 1v,40 [wart] [do] [det] [in] [got] [in] [daz] [paradife][.] [da] [gab] [er] [namin]
[allin] [den] [din][g]in
- 1v,41 [die] [got] [gefcaffin] [heti][.] [D][o][.] [f][.] [đ][.] [J][.] [W][a] [wart]
[eua] [gefcaffin][.] [D][o][.] [f][.] [đ][.] [M][.] [I][n] [dem] [par]adife
- 1r,1 vzzir adamis rippe. [D]o. f. *đ. J. Wa ift da[z] [pa]ra[di]fe.* [D]o. f. *đ. M.*
Daz *paradi*[fe]
- 1r,2 ift oftirt in dirre welte vñ alfo nahe indeme himile daz ez hohir ift denne div
- 1r,3 erde [D]o. f. *đ. J. So lange fo daz paradýfe uff* dirre erde ift war vmbe
[ne]mv[gi]n
- 1r,4 wir dar ín niht chomin. [D]o. f. *đ. M. Da ftat groz gebirge v[or] vñ gewalde*
vñ
- 1r,5 fo gedan nebil daz nieman dar in mag k[omi]n wan mit gvtin werkin. [D]o.
f.
- 1r,6 *đ. J. Wie lange was adam indem paradýfo.* [D]o. f. *đ. M. Niht wan fiben*
wile.
- 1r,7 [D]o. f. *đ. J. Daz obiz daz indeme paradife waz daz waz dur den menifchen*
gefcaf=fin.
- 1r,8 wa zv fol daz obiz *nv. do* đ menifche [dar] vz virfto[zin] wart [D]o. f. *đ. M.*
Daz

- 1r,9 obiz wahfit vmbe fus [ni]ht[.] [e]z niezint die heiligi[n] gei[fti] [d]ie
in[dem] [pa]radife fint.
- 1r,10 [D]o. f. đ. J. Die geifti bidurfin [ezin]nis noch trinkinnis ni[ht] wa[n]
[fwer] [izzi]t đ mǝz
- 1r,11 daz ezzin dōwin. [D]o. f. đ. M. Nv rediftv von d[e]me l[i]plichen
ez[zinne][.] des inſpvlgit
- 1r,12 nieman indem paradýfe. wan *alſe* die [fela] g[ei]tlich fint alfo [ift] *öch*
da[z]
- 1r,13 ezzin geiftlich. [D]o f. đ. J. *Wie* dowent fie daz ezzin. [D]o. f. đ. M. Alfe
daz wazzir
- 1r,14 von der fvnín truckenet. [D]o. f. đ. J. *Wie* foltin die menifchen hab[en]
gekindet
- 1r,15 obe fie volle ſtandin werin *indeme* paradýfe [D]o. [f]. đ. M. Alfo da ma[n]
[z]wo *hende*
- 1r,16 zefamene leit ane gelvft vñ ane fvnde. [D]o. f. đ. J. *Wie* lange leb[ite]
[adam] [D][o][.] f[.] [đ][.] [M][.]
- 1r,17 Nivn hvndert iar. vñ drizzec iar. *do* irftarber ze [ieru]fal[ē] *darnach* warter
begrabin
- 1r,18 inebron. vñ wart d[v] felbe grvbe [mit] ime *irfullit*. da *er vz* gefcaffin
wart. [D]o. f. đ. J. *Wie* alt waz abel *do* in fin brvđ *irflvg*. [D]o. f. đ. M.
Do er waz drizzic
- 1r,20 iar alt do wart er *zedamaſco* irflagin. [D]o. f. đ. J. *Wer* waf đ erſte *man* der
ie
- 1r,21 der gezeilte began. [D]o. f. đ. M. Daz waz iobel. lamechis fvn đ heti einin
bruder đ
- 1r,22 hiez iobal. đ waz der erifti der ie mvſicam [vant]. *Der dritte* brudir waf đ
erifte
- 1r,23 man đ ie fmiden began [mit] iſne vñ mit [ere][.] [die] [felbin] *drie* bruder
b[attin] eine
- 1r,24 fweſtir div hiez neomina div vant all[ir] [erift] [d]en *lif*[t] da die li[vte]
[began]din
- 1r,25 webin. [D]o. f. đ. J. *Wier* waz der erifte kvnic nah đ fint flvt. [D]o. f. đ.
M. Daz [wa]z
- 1r,26 feM noes fvn. der wart fit geheizin melchifedec[h]. *Indes* kvningin zi[tin]
*w[ur]*din
- 1r,27 die livte geteilit indriv. von feme komin *di*[e] vrien von *iau*[et] [ch]o[min]
1r,28 die rithere. von cham komen die eiginin livte. [D]o. f. đ. J. *Wir ſvln diſe*
rede
- 1r,29 die wile lazín belibin vñ foltv mir fagin von đ ordenvnge dirre welte.
1r,30 [D]o. f. đ. M. *Diſiv* welt iſt *ſine*[uel] [vñ] iſt vmbe flozin mit dem wendel
mer *dar*
- 1r,31 inne fwebit dv erde alfe *d[?]* [dottir] indem wizin des *eigis*. [D]o. f. đ. J.
Wa von
- 1r,32 wirt div erde gefeſtinot daz fie nine mac gewichin. [D]o. f. đ. M. *Die*
erd[e] [ha]bit
- 1r,33 niht wan der gotis gewalt wan fie fwebit indeme ſint gewege. *vñ* [rin]nit
1r,34 des wazzires ſo vil dar vmbe fwer obene *inden* luftin were den dvb[te]

- 1r,35 div erde niht brereitir denne ein phen^{nig}. twerhis dur die erde g[en]t
lo[chir]
- 1r,36 div heizint dracones dar inne rinnint div wazzir da von wirt div erde [alliv]
1r,37 gefvtit. [D]o. f. ^đ. J. Wa von kvment die vrspr̃ṽsprṽnge. [D]o. f. ^đ. M. Da
div [waz]zir
- 1r,38 vzir dem mer rinnint vn̄ der erde inden drachin. fo daz loch daz d[a]
1r,39 heizit drache ende genimit fo brichet daz wazzir v̄b die erde vn̄ [r]inn[it]
1r,40 iemer mere vnze iz hinwīd kvmet indaz mer von div spr̃ech[int] d[iv]
1r,41 bvch daz alliv wazzir rinnin widere ze ir rehteme vrspr̃ṽnge [D]o. f. [đ][.]
[J][.]
- 1v,1 [N]v fage mir wie div welt fi geteilet. [D]o. f. ^đ. M. Ein ftraze gat in mitten
dur
- 1v,2 die welt. div ift fo verbrennit von ^đ fvn̄nin daz da necheinis menifchen wefin
1v,3 mac gefin. die vzirrin ftraze zwo die fint fo vnrebuwen alfus soltv daz
1v,4 merkin daz dirre welte niht irbvwen ift wan daz driteil alfo
- 1v,5 da vor dir gemalot ift [D]o. f. ^đ. J. Wie ift daz felbe
1v,6 dritteil geteilit daz wir da buwen. [D]o. f. ^đ. M.
1v,7 Div welt ift indriv geteilit daz eine heizit
1v,8 Afia daz andir heizit europa. daz
1v,9 dritte heizit affrica. [D]o. f. ^đ. J. Nv
1v,10 fage mir von deme teile daz da hei=zit
1v,11 afia. [D]o. f. ^đ. M. Afia hebit fich da
1v,12 dv fvn̄ne uf gat vn̄ gat no[r]direntalb
1v,13 andaz mer. in dem teile ift daz paradife
1v,14 rehte da div fvn̄ne vf gat. Indem pa=radýfe
1v,15 fpringit ein brunne darinnint vz
1v,16 vier [wa]zzir. daz eine heizit fýfon indem paradyfo
1v,17 fo iz denne dar vz kvmet fo heizit ganges. daz ander heizit
1v,18 geon. fo ez denne vz deme paradyf[e] kvmit fo heizit ez ganges. daz dritte
1v,19 heizit týgris daz vierde eufra[te]s. div zwei virwandelont ir namen niht.
1v,20 [D]o. f. ^đ. J. Rinnent div wazzir dur daz paradyfe. [D]o. f. ^đ. M. Zwei
wazzir fint
- 1v,21 fo groz rvnnin fie dur daz paradyfe fie vderbitin ein michilteil. Wa v̄o fagit
1v,22 vn̄ dv bvch daz div wazzir rinnin indem paradyfe vn̄ der erde. fo fiv denne
1v,23 dar vz komint fo brechint fie vbir die erde. [D]o. f. ^đ. J. Nv fage mir wa
1v,24 fpringint div wazzir. [D]o. f. ^đ. M. Daz eine heizit ganges. daz fpringet in
india
- 1v,25 vzir einime berge ^đ heizit orcobare vn̄ rinnit oftirt indaz wendil mere.
1v,26 Daz ander heizit nilus daz fpringit vzir einime berge der heizit atlas vnde
1v,27 vellit alfo balde indie erde vn̄ andaz rote mer da hat iz . zweni vrspr̃ṽnge
1v,28 vn̄ rinnit alfo dur morlant. vn̄ dur egipte lant. da gewinn[i]t ez fiben
abervnfe
- 1v,29 vn̄ hien ze alexandria da vellit ez indaz michil mer. Týgris vn̄ evfrates
1v,30 div fpringit beidiv in normenia v[z] [eini]me b̄ge ^đ heizit parchoatra
1v,31 vn̄ rinnent beidv fvn̄d indaz mer. [D]o. f. [đ][.] [J][.] [W]elchif lant lit
dem paradyfo
- 1v,32 allir nahift. [D]o. f. ^đ. M. Alfe dv bvch fagint indaz paradyfe in mac niemā

- 1v,33 [ko]min wan mit gvtin werchin. da get ein mvre vmbe d[iv] reigit inden
 1v,34 [hi]mel da vor stent berge vñ gewalde. da nah lit ein groz wusti. div ift vol
 1v,35 [dra]con vñ tiere. von dv nemac nieman da dur komin. Dar nah lit ein lāt
 1v,36 [alli]r nahis daz heizit india daz lant heizit nah einíme wazzire daz hei[zit]
 1v,37 indus daz fpringit vzir einime berge der heizit cacafus daz wazzir
 1v,38 [rin]nit fvnder andaz rote mere. Indaz lant ift mvlich zek[o]minne wan
 ein[hal][b]
 1v,39 rinnet daz wendil mer anderhalb Indvs. vñ [ift] fo michil gewalde daz
 1v,40 [nie]man in vier endin da dur mac komin. In india ift ein infula div hei[zit]
 1v,41 [t][aproba]nes da rinnet daz mer vmbe da ligint inne zehin burge. inder
- 1r,1 [ein] [ftat] [niniue] [div] [ift] [drier] [tage] [weide] [w][it] [in][dem]
 [felbin] [lande] [ift] [babilonia]
 1r,2 [die] [zimborote] [ein] [gigant] [der] [hie] [nemro][t]. [div] [burc]
 [mvre] [div] [ift] [fvnzig] [eln]
 1r,3 [breit] [vñ] [zwei] [hvn dirt] [eln] [hoch] [vñ] [ift] [div] [burc] [vier]
 [hvn dirt] [mile] [vñ] [fiben zig]
- 2r,1 [wit][.] [da] [giengin] [in] [hvn dirt] [erin] [burge] [t][or]. [i]nd[em]
 [l][an]d[e] [ift] [ein] gegine div
 2r,2 [heizit] [arabia] [vñ] [faba] [dannan] [kvmit] [daz] [wiro]vch. da [lit] der
 berc[oreb]da moýfi
 2r,3 [div] [é] [wart] [vffe] [gegebin][.] [dar] [nach] [lit] [ein] [lant] daz hei[zit]
 [fý][r][ia] da[r] [inne] [lit] ein
 2r,4 [burc] [damaf?] [die] [zimborote] [abrahamis] [gef w]ige dar i[n]n[e] lit
 [ein] [berc] [đ] [heizit]
 2r,5 [libanus] [dar] [vz] [fpringit] [der] [iordan][.] [in] [d]em lande [if][t]
 fcalv[ne][.] [in][dem] fel[bin]
 2r,6 [lande] [lit] [ierufalē] [die] [zimborote] [fem] [noe]s fvn. [da]r[n][ac]b
 [hebit] [fich] [ein] [lant]
 2r,7 [daz] [heizit] [palestina] [da] [fwebit] [daz] [rote] [mer] dz [ift] alfe [lvti]r
 daz [dechein] [vifch] [ift]
 2r,8 [fo] [cleine] [an][dem] [grunde] [der] [obe] [deme] [wazz]ir ift [den]
 [d][v]nkit d[az] er in mohte
 2r,9 [gevahin] [mit] [đ] [hende][.] [anderhalb] [an][dem] [roten] [me]r dar
 ift[l]iet ein burc div heizit the=[be]
 2r,10 [da] [inne] [wart] [fante] [maurici?] [h̄zoge][.] [an][daz] felbela[n][t]ftozit
 ein berc der heizit cav=[cas?]
 2r,11 [đ] [reichit] [anderhalb] [an][daz] [rote] [mer][.] [vf] [de]m berg[e] fint
 wip die heizint amazo=[nes]
 2r,12 [die] [vehtint] [alfe] [die] [rithere][.] [da] [bi] [ift] [ein] burc div heizit
 feres da vindet man
 2r,13 [die] [allir] [bestē] [fide][.] [da] [bi] [ift] [ein] [walt] [đ] [he]izit ircana da
 inne fint vogile die
 2r,14 [fchinent] [nahtis] [alfe] [daz] [fivr][.] [da] [bi] [fint] [zwene] berge die
 heizint armenij. da flet
 2r,15 [vffe] [noes] [archa][.] [daz] [holz] [en][mac] [nieman] [mi]t necheinime
 fvre gewinnin. [D]a

- 2r,16 [lit] [ein] [gegine] [div] [heizit] [capadocia] [da] [gewin][n]ent div ftvt ros
voln von deme
- 2r,17 [winde][.] [die] [voln] [werdint] [niht] [denne] drier iar alt. Da bi ift div
minre afia
- 2r,18 [da] [inne] [ift] [ephes⁹] [da] [fante] [iohēs] [reftit]. Dar nach ift frigia da
lit div mere
- 2r,19 [troia][.] [da] [bi] [lit] [lycaonia] [da] [rinnit] [vz] [ei]n wazzir dz heizit
herm⁹ da bi vin[dit]
- 2r,20 [man] [gvldine] [grieze][.] [da] [bi] [rinnit] [pont]cū daz mer da lit ein
in[ful]a div
- 2r,21 [heizit] [pont][.] [da] [in] [wart] [ovidi⁹] [vñ] [fante] [cle]mens vir fant.
difiv lant ligent
- 2r,22 [alliv] [in] [afia][.] [daz] [ift] [daz] [dritte] [teil] [dirre] [we]lte [D]o. f. đ.
J. Nv fage mir von de=[me]
- 2r,23 [andirin] [teile] [đ] [welte][.] [D][o][.] [f][.] [đ][.] [M][.] [D]az andir
teil heizit eropa evropa.
- 1v,1 [ge][.] [Lvfitana][.] [galatia][.] [betica][.] [Twing][et][.] [die] [ftete]
[habint] [alle] [namin] [von][den] [gro][zin]
- 1v,2 [burgin] [die] [da] [inne] [ligint][.] [Da] [ha][t] [hispania] [ein] [lant]
[daz] [lit] [vil] [nahe] [dem]
- 1v,3 [mere][.] [ze][deme] [lande] [horit] [britannia] [vñ] [engellant][.]
[ýbernia] [vñ] [tana]tos
- 2v,1 vz der infvla/w[a]z [hol]cis bra[ht] [wirt] [daz] [virtribit] [daz] [eiter] [gift]
[daz]
- 2v,2 ez endet. e. ez iemi[r] bichvmet I[n][deme] [lande] [ift] [ein] [gegine] [div]
[heizit] [fcotia]
- 2v,3 obedem lande wen[di]t fih div fv[nne][.] [vmbe] [der] [fvnnin] [wendin]
[ift] [da] [vierzig]
- 2v,4 t[a]ge ftatecliche ta[g] [v]mbe wih[enahtin] [ift] [alfo] [lange] [naht][.]
[da] [bi] [ift] [ein] [infvla][.]
- 2v,5 alle die böme die inde[r] [f]int die [virlant] [niemir] [lōb][.] [D][o][.] [f][.]
[đ][.] [J][.] [Nv] [haf][tv] [mir]
- 2v,6 gefeit von den zwein [tei]lin dirr[e] [welte][.] [nv] [fage] [mir] [von]
[deme] [drittin] [teile]
- 2v,7 daz da heizit affrica. [D][o][.] [f][.] [đ][.] M. ^a[ffrica] [hebit] [fih]
[an][dem] [wazzire] [daz] [da] [heizit] [ind⁹] [vñ]
- 2v,8 reichit weftirt andaz we[n]dil m[er][.] [in][dem] [teile] [fint] [michiliv]
[lant][.] [libia] [daz]
- 2v,9 ift vol wūrme. Da bi lit ein lit e[in] [lant] [daz] [heizit] [pentapolis][.] [vñ]
[brice][.] [vñ] [anderiv]
- 2v,10 micheliv lant. Da bi lit ein lant d[az] [heizit] [bizaze] [da] [inne] [fint]
[zwo] [kreftige]
- 2v,11 burge div eine heizit Idromeu[s] [div] [andire] [bizantiū][.] [da] [bi] [lit]
[ceufis] [vñ] [div]
- 2v,12 michil carthago. da bi ift ein lant [daz] [heizit] [genilia] [vñ] [mūda] [da]
[inne] [herre]

- 2v,13 waf Jvgurta. die livte inden lan[den] [die] [ezzint] [die] [ros][.] [vñ] [rovch]
[đ] [tiere][.] [da] [bi]
- 2v,14 ift daz morlant. Indem lande [ift] ein [burc] [div] [heizit] [faba] [dannan]
[waz] [div] [kvnin]ginne
- 2v,15 faba. div da konze falom[one][.] [da] [bi] [ift] [ein] [burc] [div] [heizit]
[garama]
- 2v,16 da inne ift ein brvnnen der ift t[agis] [fo] [kalt] [daz] [in] [nieman] [mac]
[getrinkin]
- 2v,17 vñ des nahtis fo heiz daz in niem[an] [gerûrin] [mac][.] [bi] [deme]
[morlant] [ift] [ein]
- 2v,18 michil wufti. div ift vol dracho[n] [vñ] [natoren][.] [an][daz] [lant] [ftozit]
[daz] [wallin]de
- 2v,19 mer daz ift fo virbrennit von [đ] [fvnnin] [daz] [iz] [wallit] [alfe] [ein]
[kezzil][.] [in]
- 2v,20 dem felbin wallinde mer ift đ h[ohifte] [berc] [der] [in][der] [welte] [ift]
[der] [ift] [fo] [hoch]
- 2v,21 daz er vbir div wolchin get đ h[eizit] [atlas] [da] [en][ift] [đ] [welte] [niht]
[mere][.] [N][v]
- 2v,22 habin wir gefeit wie dife welt [geteilit] [ift][.] [nv] [fvln] [wir] [fagin] [von]
[den] [in]fýlen
- 2v,23 die indem mere fint. [D]o. [f][.] [đ][.] [J][.] [Daz] [virneme] [ich] [gerne]
[wan] [got]
-
- 2r,1 hat michiliv wunder in den infilen virborgin. [D]o. f. đ. M. [D]iv erfte
infvla
- 2r,2 div heizit cýprus da bi lit einv div heizit v leos div ift vol edilis goldis da
- 2r,3 bi ift einv dv heizit delos daz waz div erfte div nah dem fintgewege. ê.
- 2r,4 indem mer lac. Da bi lit param dannan kvmit đ allir beste marmilstein
fardivs
- 2r,5 [da] [bi] [ift] ein infula div heizit famvs dannan waf fibilla geborn. Da bi
- 2r,6 ift e[in] [inful]a div heizit ficilia da inne ift ein berc der heizit ethna. vz
deme
- 2r,7 b̃ge fihet man den zwebel brennen da werdint die fela inne gewiz=zegot.
- 2r,8 Indem mere fint zwene berge der eine heizit f[cill]a der andir kari=bdis
- 2r,9 an die ftete enkvmet dechein fchef ez enfi virlo[rin][.] Da bi ift ein infu=la
- 2r,10 da fint inne fmide. daz fagint div heidinifchiv bvch. daz die fmident die
- 2r,11 donreftrale w[an] [div] [inf]vla div ift volliv fivris vñ ftent die fmide
en=mittin
- 2r,12 indeme [fivre][.] [die] [f]mide heizint ciclopes inder felbin infvlin waf
- 2r,13 vulcanus der der helle porte phligit. vnferiv buch wellint daz iz tiveue
- 2r,14 fin vñ fie die fela wizzegon. Da bi ift ein infula div heizit fardinia dar in=ne
- 2r,15 zimborote der kvnic fardinius eine vil vefte burc. Inder infvla wirt
- 2r,16 weder natere noh wolf geborn. Inder ift ein wurm der heizit folifvga đ
- 2r,17 ift alf ein spinne vor dem wurme enmac nechein menifche genefin. Inder
- 2r,18 infvla ift ein krvt. fwer daz krut gizzit der lachit fins vndanchis vnz er
- 2r,19 tot lit. Inder infula ift ein brvnne fwelch fieche des brunnin getrinkit d.⁴
- 2r,20 wirt gefvnt. vñ fwelch dieb des brunnin getrinkit đ mvz alf bald^e irblinden.
- 2r,21 Da bi ift ein infvla div heizit balgaris da wurdin die flangin allir e[r]ft

- 2r,22 fvndin. Inđ infvla fint niwan wizziv f[ca]f vzir der wolte wurkit ma[n]
 2r,23 den allir befton purpir phellol. Da bi was [ein] infvla div heizit balgaris
 befanc
 2r,24 mit livte betalle div waz merre danne zehin lant da fwebit nv daz lebir mer.
 2r,25 Da bi ift ein infula da inne ift ein holz daz hei[z]it eben⁹. daz enfvlit niem.
 daz
 2r,26 virbrennit niemer bi der ift ein burc div heizit fine da bi grvb man hiebe=vor
 2r,27 einin brunnin. der waz fehziḡ eln tief đ waz fo williche [i][rgrabin]
 2r,28 daz div fvnni rehte an den grvnt fchein. Indem wendil mer ift ein [infvla]
 [div]
 2r,29 heizit pdita. div ift ebin fcone vñ ebin grvne vñ wahfit ebin fvz[e] [alfe]
 [daz]
 2r,30 paradýfe indie infile komen einis heilige livte von gefchithe de[r] [gewant]
 2r,31 fmahte nah dem fmacke f[v][n]f[z]ehin iar. *niemir fit nemohte de[chein]*
 [me]nifch[e]
 2r,32 drin komin vnz go[t] den gytin fante brandanv dar in fa[n]te[.] [N][v]
 2r,33 han ich dir gefeit ç wie difv welt gefcaf fin ift vñ wie fie geteilit i[f][t][.]
 [fwez]
 2r,34 div mich nv fragift des berihte ich dih gerne mit gotis helfe. [D]o. f [đ][.]
 [J][.] [Nv]
 2r,35 haßv mir gefeit daz von dem manen vnz anden daz geftirne daz đ[either]
 [viu]rin
 2r,36 fi. vñ vnder dem fivre gefruernis wazzir fi. daz fage mir wi[e] [daz] [ko]min
 2r,37 fi. [D]o. f. đ. M. [D]ich endarf niht wundiron fwaz got mit fini[n]
 [wun]diren
 2r,38 dvt. ovch fagint vnf div buch. daz daz fiv von ime felbin n[echeine]
 2r,39 krefte nehabe. ez enhabe die fvhten materie fo wirt ez allir er[ift] [heiz][.]
 2r,40 Daz foltv merkin bi der fvnnin fo div ie tiefir nid[e]r fchinet in daz [tal][.]
 [fo] [fiv]
 2r,41 ie hohir ift. fo fiv ie chölr ift. [D]o. f. đ. J. Wie fvln wir daz merk[in][.]
 [D][o][.] [f][.] [đ][.] [M][.]
- 2v,1 Wir fehin wol daz der sne vf den hohin bergin niemir zirgat indem tale ift
 ift er
 2v,2 fchiere inwec. [D]o. f. đ. J. Welhe nature het daz wazzir. [D]o. f. đ. M.
 Daz wazzir
 2v,3 hat drie nature ez ift nabilis. lauilis. potabilis. daz tvtet daz man da inne
 fwimet.
 2v,4 da man da mite wafchit vñ daz man daz trinkit. [D]o. f. đ. J. Wie ftat ez
 vmbe
 2v,5 daz mer. [D]o. f. đ. M. Daz mer wandelot fin nature mit dem ma[nin][.]
 [fo] [đ] mane
 2v,6 wahfit fo get daz mer vz fibin tage. fo đ mane abe nimet fo velli[t] [daz]
 [me]r zefa=mene
 2v,7 fibin tage. [D]o. f. đ. J. Wa von kvmet daz. [D]o. f. đ. M. In dem mer
 fint vil groze
 2v,8 berge vñ gent in daz gebirge. vil groziv lochir fo daz wazzir an dem grvnde

- 2v,9 vihtet indiv loc[hir] fo hebit sich div welle an deme grunde div welle *tribit*
daz
- 2v,10 mer vbir daz *sta*[t][.] [de]r *felbe* *strit* *irgat* andem fibenden tage So stilli
denne wirt
- 2v,11 andem grvnde fo hebit fih daz mer zefamenne fi[bin] [tage] [alfo] kvmet
daz daz
- 2v,12 daz mer niemir geriwet. [D]o. *f. ḋ. J.* Wa von kvmi[nt] [die] [win]de.
[D]o. f. ḋ. M. Der
- 2v,13 meifton winde fint viere. die heizint cardinales von der iegelichemen komēt
- 2v,14 zwene die *heizint* collaterales. daz wendil mer vellit in vier ende andaz
ab=grvnde.
- 2v,15 da daz fint gewege denne ftozit zefamine da wirt ie von deme *stoze*
- 2v,16 der wint. So die [vier] [win]de denne obene indeme livfte zefamine ftozint
fo
- 2v,17 werdint sie fo kreftig daz ir zwelfe werdint. Ovch fint manige lant da inne
- 2v,18 fint vil *groziv* lochir fo ḋ luf t denne tringet indiv lochir fo tringet ḋ an ḋ luft
- 2v,19 dar vz. da vone komint die anderin winde. die tagelich bi vnz fint. [D]o. f.
ḋ. J.
- 2v,20 Wie kvmet ez vmbe daz lant ficiliā. [D]o. f. ḋ. M. Sicilia daz lant ift vnder
ḋ erde
- 2v,21 fo hol. vñ ift fwebilis fo vol. daz ez rvchit. vñ in manigen ftetin daz fivr
hohe vf
- 2v,22 brinnit. daz chvmet da von. daz div erde dur vol ift. vñ flehit der helle tōm
dur
- 2v,23 die erde. [D]o. f. ḋ. J. Indem mer [ift] ein ftat da bellint hvnde vndir dem
wazzir
- 2v,24 daz fage mir wie daz chome. Div *felbe* ftat heizit fcilla daz fagint div buch
daz d[z]
- 2v,25 mer ander ftete indie helle valle. fo wirt daz gedoze fo dicke da daz mer vallit
- 2v,26 dur die fcrowen. daz die fcheffivte des dvnket daz die hvnde bellin indem
waz[zire][.]
- 2v,27 [D][o][.] [f][.] ḋ. J. Wa von kvmet der froft. Alfe div hitze kvmit von dem
fivre.
- 2v,28 [alfo] [kvmi]t div kelti von deme wazzire. vñ fwenne vns div fvnne nahe ift
- 2v,29 [fo] [haben] [w]ir die hitze. fo sie vns denne verre ift fo habin wir den froft.
von di=[fen]
- 2v,30 [dingin] teil it sich daz iar. indem fvmere vñ y indem winthere. [D]o. f. ḋ.
J.
- 2v,31 [Sit] [div] [fvn][ne] [des] [fvmers] [fo] [nider] [ift] [vñ] [des] [w]inthere[s]
[fo] [hohe] [wie] [kv]met
- 2v,32 [ez] [dann][e] [daz] [die] [tage] [des] [fvmers] [fint] [fo] [lanc] *des*
winth[eres] [abir] [fo] [kvr]z. [D]o. f.
- 2v,33 [ḋ][.] [M][.] [Difiv] *welt* ift *reb*[te] [finuel] vñ fin wir reht[e] [an][der]
leng[i] dirre welte. fo div
- 2v,34 [fvnne] [alli][r] [niderift] [get] [fo] [lōfit] [fie] [re][hte] [obe] [vns] fo fehin
wir sie allir langift fo ift
- 2v,35 [uns] [ḋ] [tag] *lanc* [des] *wintheres* fo lōfit sie allir hohift indem himili fo
dvnkit vns

- 2v,36 [daz] [fie] [tw]er[his] *lovfe. fo ift* [fie] *fciere* vnder die erde. daz wir *ir* niht
fehin. fo *habin*
- 2v,37 [wir] [dan] [k][vrzin] [tag][.] [D][o][.] [f][.] *đ. J. Wie chvme* daz div
fvnne fo *twerhis* löfit indem
- 2v,38 [himel][.] [D][o][.] [f][.] [đ][.] [M][.] [Der] [himel] [ift] *f'inuel* an ime
löfit div *fvnne vñ* daz *gestirne vñ*
- 2v,39 [löfit] [ir] *newediris* [die] [ftraze] die daz andire löfit. so [div] [fvnne] [löfit]
die twerhi
- 2v,40 [fo] [löfit] [da]z *geft*[irne] [die] [rihte] *wan* liefin fie ei[ne] [ftraze] f[o]
[irr]ten *fi*[e] [ein] anderiv.
- 3r,1 daz fie *alliv* zeberftin. Dur waf *gefcvf* got diz *alf*[o][.] [D][o][.] [f][.] [đ][.]
[M][.] [Alfo] [verre] [fo] [von] [der] [erde]
- 3r,2 ift vnz *anden* manin *driestvnt* *also* verre ift *von* [der] [fvnnin] [vnz] [an][daz]
[gestirne][.] [von]
- 3r,3 div hat daz *gestirne* all[ir] *meifte* kraft *wan* der [himel] [ime] [allir] [nahift]
[ift][.] [fwaz] [div]
- 3r,4 fvnnne krefti hat div *wandelot* sich nach dem *g*[estirne][.] [der] [ftrazin]
[fint] [zwelfe] [an][de]me
- 3r,5 himili da div fvnnne in[n]e löfit *vbir iar*. Di[e] [ftrazin] [heizint] [div] [bvch]
[zwelf] [zei]chin
- 3r,6 daz fint die *zwelf* manode. *iniegelichem*[e] [manode] [wandelot] [fich] [div]
[fvn]ne
- 3r,7 nach dem *zeichene*. daz inder *ftraze* löfit. [daz] [hat] [got] [dur] [daz]
[gefcaffin] [wan]
- 3r,8 liefi dv fvnnne *statecliche* in *einime* *zeichine* *f*[o] [virwandelote] [fich] [daz]
[iar] [niemir]
- 3r,9 fo hetin wir *iemir* fvmer oder *wintir*. So l[ange] [fo] [div] [fvnne] [niemir]
[kvmet] [vz]
- 3r,10 dem *zwelf* *zeichin* wie *kvmet* daz die *manod*[e] [alliv] [iar] [niht] [gelich]
[fint][.] [D][o][.] [f][.] [đ][.] [M] [Die]
- 3r,11 *zwelf* *zeichin* fint *fvmelichiv* *hohe* *fumelichiv* [nidere][.] [fo] [fint] [die]
[planetin] [dar] [obe][.]
- 3r,12 dar nach *wandelont* sich div *zeichin*. *Swelhe*[r] [nature] [daz] [gestirne]
[ift] [daz] [allir]nahoft
- 3r,13 *deme* *zeichine* *denne* löfit. dar nah *wa*[ndelot] [fich] [der] [manot][.]
[D][o][.] [f][.] [đ][.] [J][.]
- 3r,14 Nu *sage* mir von den *planetin*. [D]o. f. *đ. M.* Der p[l][anetin] [fint]
[fibene] [also] [manigin] [tac]
- 3r,15 *habin* wir in der *wochin* der *allir* *minnifti* [i][f][t] [der] [mane] [dar] [nach]
[div] [fvnne][.] [die]
- 3r,16 *zwene* *dienont* vns *allir* *meift*. [D]ie *andiren* [f][vnve] [löfint] [vnđ] [deme]
[gestirne][.] [der]
- 3r,17 eine *heizit* *faternus* *đ* löfit fo *hohe* indem *bi*[mile] *daz* [er] [drizzig] [ia]r
löfit *edaz* *er* [fi]nen
- 3r,18 löf ir *vulle*. der *and* *heizit* *venus* *đ* löfi[t] [zwei] *iar*. *Den* *sternin* *heizin* wir
den

- 3r,19 abint ſternin vñ den morgin ſternin. [D]o. f[.] [đ][.] [J][.] [W]ie mac daz
 ſin [daz] ^đ eine ſterne
- 3r,20 ſie beidv abint ſterne vñ morgin ſterne. [D][o][.] [f][.] [đ][.] M. Svmeliche
 [ſprechin]t daz der
- 3r,21 felbe ſterne daz eine iar vor der ſvnnin löſe [daz] [anđ] [dar] [nah][.]
 [D][o][.] [f][.] [đ][.] [J][.] Welch ſterne
- 3r,22 iſt denne denr morgin ſterne. ſo uenus [iſt] [đ] [abint] [ſtern]e. [D][o][.]
 [f][.] [đ][.] [M][.] D[az] iſt der
- 3r,23 ſvnfte planete den heizin wir martem đ [iſt] [veneri] [fo] [gelich] [daz] [ſie]
nieman bi einanderin
- 3r,24 wol irkennin mac. Svmelichiv bu[ch] [ſp]rech[in]t daz đ felbe ſo v[maz][in]
 [ho]
- 3r,25 indem himile ge daz wir in ſehin des morgin[es] [vor] d[er] [ſv]nnin [vñ]
 abin[ts] nah đ
- 3r,26 ſvnnin. [D]o. f. đ. J. Nv volle ſage mi[r] [v]on den [plan]etin. [D]o. f. đ.
 M. Der fehſte planeti
- 3r,27 heizit mercurius der löſit ſibin iar von dem ſtern[in] [ſag]int vns div bűch.
 daz er wiſt^omis
- 3r,28 plege. wie daz chome daz ſage ih dir her [na]h. [Der] ſibinde planete heizit
 mercurius
- 3r,29 der löſit zwelf iar đ get nah dem ſ[at]ur[ne] allir hohiſt. [D]o. f. đ. J.
 Welhir michele
- 3r,30 ſint die planetin. [D]o. f. đ. M. Die philoſophi ahtint den manen daz er
 alfe breit ſi fame
- 3r,31 div blozi dirre welte vnz andaz wazzir daz daz [ſint]gewege bedeckit hat ſo
 iſt div ſvnnne
- 3r,32 zwirent alfe breit. Alfe breit ſo div ſvnnne [iſt] [alf]e b[reit] ſint die planetin.
 [D]o. f. đ. J.
- 3r,33 wie dvnkit vns denne die ſternin ſo ſmal. [D]o. f. ^đ. M. Daz machot div
 michil hohi
- 3r,34 ware div ſvnnne alfo hoh ſo die ſternin ſo dub[tin] [ſie] vn[s] alf ſmal. ſo daz
 geſtirne. [D]o.
- 3r,35 f. đ. J. Welhir nature iſt daz geſtirne. [D]o. f. ^đ. [M][.] [Daz] [iſt]
 wizzentliche von đ ſcrift
- 3r,36 da[z] die ſela chomint von gote der iſt [ob]e dem geſtirne ſo div ſele denne
 vert dur
- 3r,37 daz geſtirne. biſwelheme ſternin ſie denne [allir] nahſt vert von dem ſternin
 va=het
- 3r,38 ſie die nature. [D]o. f. đ. J. Wie chvmet daz. [D]o. f. đ. M. Svmeliche
 ſter[nin] ſint
- 3r,39 caltir nature. ſvmelicher nazzir ſvmelich[e] [trucheni]r. ſvmeliche heizir.
 eme
- 3r,40 die ſelbin nature zvhet đ menifche von [dem] [geſtirn]e. Swelhic menifche
 iſt
- 3v,1 [caltir] [vñ] [truchenir] [nature] [der] [ſwigi]t gern[e] vñ iſt vngetriuwe
 [f]welhiſ iſt caltir

- 3v,2 [vñ] [nazzir] [nature] [đ] [redet] [vil] [vñ] [ift] [la]ncrache vñ v[irfeit] lihte.
Swer heizir vnde
- 3v,3 [truchenir] [nature] [ift] [der] [ift] [gachm]v̇ te vñ *chv̇ne* vñ h[at] [ge]rne
vil wibe vñ ift an
- 3v,4 [der] [minne] [vnftete][.] [Swelhir] [heizir] [v]ñ nazz[ir] [natur]e [ift] der
ift der beftvn nāte
- 3v,5 [vñ] [ift] [gerne] [rivlich] [vñ] [milte] [vñ] [m]innet [vil] div wip vñ ift doh
ftete vñ liep an
- 3v,6 [der] [minne][.] [da] [von] [fprechint] [div] [b]uch d[az] [đ] fterne đ da
wir da heizin martē.
- 3v,7 [des] [vrlovges] [phlege] [wan] [er] ift hei[zir] vñ truchenir nāte. div nature
kv[mit]
- 3v,8 [rehte] [ze][deme] [vrlovge][.] [div] [he]ideni[fchiv] buch fagint daz *venus*
đ minne
- 3v,9 [phlege] [wan] [der] [fterne] [ift] [heiz] [vñ] naz. d[iv] [n]ature kvmet ze
đ minne allir bef[te][.]
- 3v,10 [D][o][.] [f][.] [đ][.] [J][.] [Nv] [fage] [mir] [von] [de]m man[in][.]
[D]o. f. đ. M. Der mane ift allir minoft
- 3v,11 [vndir] [den] [planetin] [er] [lōfit] [ovch] [al]lir *nideroft* bi đ erde. von div
rihtit fich div
- 3v,12 [welt] [alliv] [nah] [dem] [manin][.] [D][o][.] [f][.] [đ][.] [J][.] Wie
kvmit daz. [D]o. f. đ. M. Div himilfche na=[ture]
- 3v,13 [ift] [fo] [ftarc] [daz] [fiv] [die] [irdifche] vbir [wind]et. Ovch han ih dir
gefeit daz der ma=[ne]
- 3v,14 [alfo] [breit] [fi] [fame] [alle] [difiv] [erde] [f]o nimet đ mane die craft von
đfvnnin. von
- 3v,15 [div] [ift] [ez] [dechein] [wundir] [daz] [fic]h daz mere vñ daz menifche
rihtint nah de=[me]
- 3v,16 [manin] [wan] [der] [mane] [ift] [vz] den felb[in] elemtin gefcaffin. [D]o.
f. đ. J. Wie chv=[mit]
- 3v,17 *daz* daz der mane [zv] *nīm*[et] vñ a[be] nimet [D]o. f. đ. M. Do die planetin
- 3v,18 wurdin gefc[affin] [do] [ge]vie d[er] [ma]ne [de]s *wazzires* vñ đ [erden] zevil.
von div mvz
- 3v,19 fih div *erde* vñ [wazzir] [rihton] [n]ah [dem] *manen*. ōh nehat er nechein
lieht
- 3v,20 von im felbin [wan] alfer [ni]met [von] ime *felbin*. wan alfer nimet von đ
fvn=nin.
- 3v,21 Swenne [er] [nahe] [ift] [bi] đ [fvnn]in [fo] [w]irt er lieht vñ vol. fo er
denne von
- 3v,22 deme fvnnen [kv]met fo [irli]fch[et] [i]me d[az] [li]eht vñ nimet abe vnz
im div fvn=ne
- 3v,23 beg[innit] [nahin] [fo] [nimet] [er] [abe]r zv [D]o. f. đ. J. Wie kvmet daz
đ mane
- 3v,24 div [fel]bin *zeichin* lōfit [die] [div] [fvn]ne lōfit vñ doch đ mane đ fvnnin
niht ge=volgi[n]
- 3v,25 mac. [D]o. f. đ. M. [Ez] [lō]fit div fvne die crvmbi đ mane die finvelli.
wā

- 3v,26 div zeichin die div fvnne d[vr]öfit indem iar [di]e dur löfit ð mane
iniegeliche=me
- 3v,27 manode. Vñ indem z[eich]in d[a] div fvnne [i]nne ift ein manot. da ift ð
mane
- 3v,28 inne niht wan einin *tac* [D]o. f. ð. [J][.] *Waz* i[ft] [ð] fwarze flecke daz
wir in deme
- 3v,29 manen fehin. [D]o. f. ð. M. Alfe ð m[an]e d[a]z [lieh]t hat von der fvnnin
alf hat er öch
- 3v,30 die hitze von div kvmet daz *fwie* [vol] ð [ma]ne werde iedoch belibet iemir
3v,31 ð altvn chelti ein teil ind[em] *liehti*. daz if[t] [d]az fwarze indem manon.
[D]o. f. ð. J.
- 3v,32 *Waz* fprihftv da von [fo] [fih] [ð] *mane* vir[wan]delot. [D]o. f. ð. M. So ð
mane wirt
- 3v,33 vier zehin tag alt fo chv[mit] [iz] [vil] dicke *daz* div fvnni ift ein halb ð mane
3v,34 ander alb vñ geftent als [gelich]e *obe ein r[ige]* gienge dur die erde fie gienge
3v,35 rehte vonder fvnnin d[ur] [den] [manen][.] fo [ift] [d]iv fvnne fo kreftig
daz fie dem
- 3v,36 manen finin fchin betu[rit] [daz] [er] *wirt* [rot][.] fwenne er fich
vîrwandelot
- 3v,37 fo daz er hohe ftat [a]n dem [himili] [daz] [kvm]it von den gotis wunderin.
daz
- 3v,38 bezeichnenot ein w[e] *dir b[agel]* [oð] [fter]b[ot] *oð* [flat] oder ftrit indem
riche. [D]o. f.
- 3v,39 ð. J. *Waz* fprihiz div v[on] [ð] [c]ometa. [D]o. f. ð. M. Conmeta ift ein
fterni der
- 3v,40 felbe fterni irfchinet *n[iemir]* [wan] fo [fich] [daz] riche wandelon fol. den
fternin
- 3v,41 fol man kiefin daz *er* [den] [fchim] [von] [im] fendit alfe ð mane. ð fterne
[...]
- 4r,1 [...] fin der menifche folte *mit der martir irledi*[got] [werdin] [do] [mohte]
[got] [wol] [einin]
- 4r,2 h[ei]lig[in] *menifchen odir ein engil* [gefendit] [haben] [der] [uur] [den]
[meni]fchen *gemarterot*
- 4r,3 *wurde*. [D]o. f. ð. M. *Da*[z] [ift] [reht] [fwer] [ein] [dinc] [cöfit] [daz]
er daz fvr eigin
- 4r,4 habe. von dv der menifche indes [tivueles] *gewalt wir mit finer vngehorfami*
geviel
- 4r,5 fwelch engil [in] [vz] [der] [gewalt] [gecöfit] [hete] *des* [eigin] [folte] [er]
von rehte fin.
- 4r,6 von div wolte got des niht. daz [in] [dechein] [engil] daz vz [irledigoti]
[wan] [er] [felbe].
- 4r,7 wan er wolte des niht daz fin *hant* ge[tat] [vndir] [iemannes] ge[walt] [were]
[wā]
- 4r,8 vndir fin felbis gewalt. Nechein menifc[he] [mohte] [die] [welt] [irledigon]
[wan] [er]
- 4r,9 *waf in der* felbin gevancnifce [da] [adam] [in] [gevallin] [waf][.] [ovch]
[waz] [div] [allir] [mei]fti

- 4r,10 *fache daz got gemarterot wart* [daz] [er] [wolti] [irzeigen] [die] [groze]
[liebe] [die]
- 4r,11 *er zedeme menifche hate. vñ daz er den* [tivuel] [da][mite] [wolte]
[fchendin] [daz] [er]
- 4r,12 *den menifchin vúrte vbir die engile die* [in] [vi]rratin [hetin][.] [D][o][.]
[f][.] [ð][.] [J][.] [Waz] [waf]
- 4r,13 *div erste fñde div ie begangin wart* [in][der] [criftenheit] [D]o. f. ð. M.
[Wan]daz adam
- 4r,14 *geviel fo waf div erste fñde der nît do kain finen bruder flöc vor nide.* daz [...]
- 4v,1 [...] *div edili*[n] fteine vur div fwin *die* fint niht defte vnedilre. daz sie vnfcone
ligent
- 4v,2 *vñ enmvgin ir div fwin doh dechein nvzze habin.* Als kvmet ez *vmbe*
- 4v,3 *daz heilige ambet.* ez eni[f]t [niht] *defte* minre daz ez der menifche beget
[der] [svndic] [ift]. daz
- 4v,4 *iedoch vil feltin werdin mac.* wandaz er des lonis harte geirret *ift* den
- 4v,5 *er da vone gewunne.* obe er fich ez rehte virftvnde. der heiligen
bezeiche=vnge
- 4v,6 *die er da beget.* [D]o. f. ð. J. Wie ftet ez vmbe die leigin die der grozin
- 4v,7 *bezeichnenge fih niht vir*[ftene] kvnnin noh enmvgin. [D]o. f. ð. M. Ein
dinc
- 4v,8 *ift des der menifche niht wizzen* mac. daz ander daz der *menifche virlat*
- 4v,9 *von fin felbis vnrochisheit.* Swez der menifche niht enweiz. def fol er
vra=gin
- 4v,10 *mag er ez niht virftan fone wizzet ez im got niet.* Swelch menifche
- 4v,11 *aber von fin felbis ruchifheit lat daz ez niht lernet von ewigen dingen*
- 4v,12 *der wirt fcvldic wider got.* wan er den fin den ime got virlvhen hat an
- 4v,13 *im felbin irfteckit ane wchir.* Ovch in mac nieman daz gemeinminnen des
er
- 4v,14 *niht enweiz.* vñ des er niht erkennit. alf nemac der menifche nechein [...]
- 5r,1 [...] *felin mit decheinin* gvttatin. irledigot *nine* [m]oh[te] [werdi]n. [wan]
[mit] *deme ophir*
- 5r,2 *der meffe.* [D]o. f. ð. J. Waz fprichif *tv* von den [die] mit *ir fpotte vñ mit ir*
koße ftent [vn]dir
- 5r,3 *der meffe.* [D]o. f. ð. M. Des foltv [ieron]imv vragin der fprichit fwelfch
men[i]f[che] [vn]w[ir]decliche
- 5r,4 *vndir der meffe fte.* der fi der iudon g[n]oz. die gotis *fpottotin.* *do er* [an]
[deme]
- 5r,5 *cruce hangiti.* vñ [fi] im fo vil [grozir] fvndir daz er [ez] [wol] wei[z]
[z]emidenne des wiffen die iu[d]en [niht][.]
- 5r,6 [D]o. f. ð. J. Waz fprichif *tv* von dem ophir des wir da phlegin. [D]o. f. ð.
M. Der ophir fint
- 5r,7 *zwei.* Daz eine bringet der prietfir fvr die *cr*[ift]enheit vñ fvr fih felbin daz
ift daz
- 5r,8 *frone ophir.* daz bezeichnenot m m. daz *andir* ophir nemac nieman fvr fih
- 5r,9 *felbin bringin* wan alf ein iegelich fvr *fih felbin* fendit. wan fwenne wir
ophi=ren

- 5r,10 zeder miffe fo nah bilden wir fante mariū magdalene. div vnfirn herrin
 5r,11 falbote do er zv der martir gie. “Swer nahb[ildec] ware” *ſprichit auguſtin*?
 “mit
 5r,12 dem ophire der gewinnit ovch mit ir teil des lonis.” [D]o. f. đ. J. Nu
 ſprechint fvme=liche
 5r,13 livte daz manz der armin gebe daz wāre bezzir. dennedaz manz deme
 5r,14 prieftir ophire. [D]o. f. đ. M. Die daz ſprechint die geſtent ivde finir boſir
 rede bi. [...]
- 5v,1 [...] antlaze begie. Div ampulla da man den crifimen des tagis inne treit.
 div iſt hal=biv
 5v,2 bedeckit vñ halbiv bare daz [tvtit] daz [vnf]ir her[re] [vor] [finir] [martir]
 [etis]wenne
 5v,3 *ſi[n]e* [goteheit] ha[l] [do] [er] [in] [egipte] lande floch. etheſwenne
 irzeige[t]
 5v,4 [er][ſich] [alfo] [daz] [er] [die] [totin] [hiez] [vffe][ſten][.] [die] [bare] [die]
 [man] [zv][dem] [crifi]men
 5v,5 *treit* div bezeichinit die al[tn] ê. So man den crifemen *denne* gewihit fo *in*
 [dec]=[k]it
 5v,6 man die [ampulla]m garliche. daz bezeichinit die vronen vrtende. des
 fel=bin
 5v,7 tagis l[ei]tit *man die* ſcvldi[gen] inden kirchof daz bezeichinot daz vnſ
 5v,8 *des* tagis [fini]m *vatir zebuldin* braht *bat mit* finime lichamin. [D]o. f. đ.
 J. Waz
 5v,9 *be*[tv]t[it] [vnf]ir herre [da][mi]te daz er finin iungerin *ir* fvze twoc. [D]o.
 f. đ. M. Alle
 5v,10 [div] bezeichnenunge f[inir] [die]mvti daz er *vor deme* tiſche. ſtvnt do betvte
 er daz er vō
 5v,11 [himi]liſchen erin gevarin [w]az. daz er die [tweheli]n vmbe ſih g[vrte] daz
 tvtit
 5v,12 [daz] [er] [die] [menif]cheit [an] [ſih] [nam][.] [daz] [er] [daz] [wazzir]
 indaz [beckin] [goz] daz tvte
 5v,13 daz er ſin [blūt] [vmbe] [vns] [virgoz][.] [daz] [er] [in] [die] [vze] [tw]uc.
 d[az] [tvtit] [daz] [er] [vns] die
 5v,14 [tageliche] [fvnde] [virgit][.] mit d[em] [vronin] [ophire][.]